

คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์
เพื่อใช้เป็นคู่มือในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน

อ.อิทธิพล ปรีดีประสงค์

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว ม.มหิดล

เป็นการทำงานภายใต้โครงการพัฒนาคู่มือการสอนวิชากฎหมาย จริยธรรม จรรยาบรรณสื่อสารมวลชน

สถาบันอิศรา ภายใต้มูลนิธิอิศรา อمانตกุล และมูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย

เป้าหมายที่สำคัญของเอกสารฉบับนี้ เพื่อเป็นคู่มือของอาจารย์ผู้สอนในรายวิชากฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน โดยในส่วนของเนื้อหาสาระของเอกสารฉบับนี้มุ่งเข้าไปอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับ "กฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์" เป็นหลัก

เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายข้างต้น ผู้เขียนจึงแบ่งเค้าโครงของเอกสารฉบับนี้ออกเป็น ๔ ส่วนสำคัญ กล่าวคือ

ส่วนแรก เป็นการ "เตรียมความคิด" ให้กับผู้อ่าน โดยจะอธิบายถึงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาว่ามีแนวคิดพื้นฐานอย่างไร ? การทำความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานเสียก่อน จะช่วยให้ผู้อ่านและใช้คู่มือนี้ "เข้าใจในแนวคิด" อันเป็นหลักการของเรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาเสียว่า ทำไมต้องมีการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ ? และ ทำไมการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อจึงอยู่ในรูปแบบของ "กฎหมาย" ?

ส่วนที่สอง หลังจากการเตรียมความคิดในส่วนแรกแล้ว ต่อมาจะเป็นการ "สร้างความเข้าใจ" ในรายละเอียดของกฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ โดยจะมีการนำเสนอองค์ความรู้พื้นฐานของกฎหมายการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีผลบังคับใช้ในสังคมไทยในปัจจุบัน ทั้งนี้ ในส่วนของกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์นั้นมีหลายฉบับ ดังนั้น ในส่วนนี้เองผู้เขียนจะพยายามนำเสนอเพื่อให้ผู้สอนในรายวิชานี้สามารถมองเห็นระบบกฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา รายการโทรทัศน์ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดความสับสนอลหม่านในการเลือกบังคับใช้กฎหมายเพื่อการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา รายการ

ส่วนที่สาม ในทางหลักนิติศาสตร์นั้น นอกจากการทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระของบทบัญญัติกฎหมาย และหลักกฎหมายแล้ว จำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับ "การบังคับใช้กฎหมาย" โดยในเอกสารฉบับนี้จะนำเสนอเฉพาะในส่วนของกระบวนการ ขั้นตอน ของการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา รายการโทรทัศน์ ไม่ได้ลึกลงไปในส่วนของ การตีความกฎหมาย หรือ นิติวิธี

ส่วนสุดท้าย ในลำดับสุดท้าย เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นถึงปัญหาท้าทายในอนาคต ส่วนนี้จะเป็นการเปิดประเด็นคำถามที่น่าสนใจ พร้อมทั้ง มีการยกตัวอย่างกรณีศึกษาให้เห็นเป็นตัวอย่าง พร้อมกับชวนวิเคราะห์เพื่อให้เห็นถึง "คำถาม" ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และ "วิธีการ" ตั้งคำถามกับนักศึกษา รวมทั้ง "แนวคำถาม" ที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ในชั้นเรียน

ส่วนที่ ๑ แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญของ "กฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ"

เนื้อหาในส่วนนี้เป็นส่วนของการเตรียมพร้อมในทางความคิดให้กับผู้อ่าน โดยจะอธิบายถึงหลักการพื้นฐานของ "กฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ" ว่ามีหลักการพื้นฐานอย่างไร ?

ในการศึกษากฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ สิ่งสำคัญประการแรกก็คือ การ

ทำความเข้าใจว่าสิ่งนี้คืออะไร โดยที่การทำความเข้าใจในธรรมชาติของกฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ หรือพูดอีกนัยหนึ่งก็คือ การทำความเข้าใจใน "หลักการพื้นฐาน" กฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหานี้เอง

การทำความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของกฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหานี้จะช่วยให้ผู้อ่านและใช้คู่มือนี้เข้าใจถึง "เหตุผลที่แท้จริงของ" เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้สอนสามารถออกแบบกระบวนการในการเรียนการสอนได้ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ในการพิจารณาถึงแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว หากพิจารณาจากคำว่า "กฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ" พบว่า จะมีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญอยู่ ๓ แนวคิดสำคัญประกอบกันอยู่ กล่าวคือ (๑) แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสื่อ (๒) แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ และ (๓) แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการสังคมโดยกฎหมาย

๑.๑ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับ "สื่อ" ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ

เป็นแนวคิดพื้นฐานที่ใช้ในการอธิบายถึง "สื่อ" จากบริบททางนิติศาสตร์ โดยพบว่า ในทางนิติศาสตร์นั้นจะมีการอธิบายถึง "สื่อ" ใน ๒ ลักษณะใหญ่ๆ กล่าวคือ (๑) การอธิบายถึงความหมาย และ (๒) การอธิบายถึงลักษณะหรือประเภทของสื่อ ซึ่งเป็นการอธิบายจากลักษณะของการปรากฏตัวของสื่อ ทั้งนี้การอธิบายถึง "สื่อ" ในบริบททางนิติศาสตร์นี้จะปรากฏในบทบัญญัติต่างๆ ในกฎหมายลายลักษณ์อักษรในหลายฉบับทั้งที่เป็นกฎหมายทั่วไปและกฎหมายพิเศษ ดังนี้

๑.๑.๑ การอธิบายถึง "สื่อ" ที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่เป็นกฎหมายทั่วไป เช่น

- มาตรา ๒๘๗ ประมวลกฎหมายอาญา ที่บัญญัติว่า "ผู้ใด
 - (๑) เพื่อความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้าเพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อ การแสดงออกแก่ประชาชน ทำ ผลิต มีไว้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออก หรือยังให้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรพาไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใด ๆ ซึ่ง **เอกสารภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียงแถบบันทึกภาพหรือสิ่งอื่นใดอันลามก**
- มาตรา ๓๒๘¹ ประมวลกฎหมายอาญา ที่บัญญัติว่า
 - ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำให้การโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษรกระทำให้การกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการปาวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

๑.๑.๒ การอธิบายถึง "สื่อ" ที่ปรากฏในกฎหมายพิเศษ ปรากฏในกฎหมายพิเศษที่มีผลใช้บังคับกับสื่อในแต่ละประเภทโดยพิจารณาจากการปรากฏตัวของสื่อ ดังนี้

- สื่อวิทยุ โทรทัศน์ ปรากฏในมาตรา ๔ พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
 - วิทยุคมนาคม หมายความว่า การส่ง การแพร่ หรือการรับเครื่องหมาย สัญญาณ ตัวหนังสือ ตัวเลข ภาพ เสียง รหัส หรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถให้เข้าใจความหมายได้ด้วยคลื่นความถี่
 - วิทยุกระจายเสียง หมายความว่า วิทยุคมนาคมที่ส่งหรือแพร่เสียงเพื่อให้บุคคลทั่วไปรับได้

โดยตรง

- วิทยูโทรทัศน์ หมายความว่า วิทยูคมนาคมที่แพร่ภาพและเสียงเพื่อให้บุคคลทั่วไปรับได้โดยตรง
- **สื่อภาพยนตร์ ปรากฏในมาตรา ๔ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑**
 - ภาพยนตร์ หมายความว่า วัสดุที่มีการบันทึกภาพ หรือภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่อง แต่ไม่รวมถึงวีดิทัศน์
 - วีดิทัศน์ หมายความว่า วัสดุที่มีการบันทึกภาพ หรือภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่องในลักษณะที่เป็นเกมการเล่น คาราโอเกะที่มีภาพประกอบหรือลักษณะอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- **สื่อโฆษณา ปรากฏใน มาตรา ๓ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๒๒**
 - “สื่อโฆษณา” หมายความว่า สิ่งที่ใช้เป็นสื่อในการโฆษณา เช่น หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยูกระจายเสียง วิทยูโทรทัศน์ ไปรษณีย์โทรเลข โทรทัศน์ หรือป้าย
- **สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ปรากฏใน พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐**
 - มาตรา ๑๔ ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 - (๑) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน
 - (๒) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน
 - (๓) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา
 - (๔) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้
 - (๕) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)
 - มาตรา ๓ “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายความว่า ข้อมูล ข้อความ คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้ และให้หมายความรวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

๑.๑.๓ การกำหนดคำนิยามหรือลักษณะของสื่อในกฎหมายพิเศษอันเป็นผลมาจากอิทธิพลของแนวคิด

ในการปฏิรูปสื่อ ในช่วงหลังปี พ.ศ.๒๕๔๐ เป็นต้นมา : สื่อสาธารณะ

ในการกำหนดคำนิยามหรือการอธิบายถึงความหมายหรือประเภทของสื่อในทั้ง ๒ ส่วนข้างต้นนั้น จะเห็นความจริงประการหนึ่งก็คือ ในสายตาของกฎหมายไทยที่เป็นลายลักษณ์อักษรนั้น มีการอธิบายถึงความหมายและรูปแบบการปรากฏตัวของ "สื่อ" ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของความเป็น "สื่อ" โดยทั่วไป เหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะกฎหมายที่รัฐได้บัญญัติขึ้นในฐานะที่เป็น "กฎหมายบ้านเมือง" (Positive Law) นั้น เป็นการบัญญัติเพื่อรับรองสถานะทางกฎหมาย โดยคำนึงถึงลักษณะตามธรรมชาติของสื่อที่สอดคล้องกับหลักวิชาการในสาขาวิทยาศาสตร์ และ สื่อสาร

มวลชน เป็นหลักการพื้นฐานในการกำหนดค่านิยมสื่อในกฎหมายฉบับต่างๆ

แนวคิดข้อเท็จจริงสำคัญที่สะท้อนถึงหลักการดังกล่าว จะเห็นได้ชัดเจนในการปฏิรูปกฎหมายด้านสื่อในช่วงหลังปี พ.ศ.๒๕๔๐ ที่มีการปฏิรูปแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ "สื่อ" ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการจัดทำกฎหมายที่สำคัญใน ๒ ฉบับ กล่าวคือ

(๑) การเปลี่ยนแปลงบทบาทของรัฐในการบริหารจัดการสื่อจากการควบคุมมาเป็น "การกำกับดูแลและส่งเสริมสนับสนุนโดยองค์กรอิสระภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ" จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ กำกับกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๕๓ และ

(๒) การเปลี่ยนแปลงจากแนวคิดที่สื่อเป็นสมบัติของรัฐมาเป็น "สื่อเป็นสมบัติของสาธารณะ" ซึ่งต่อมามีการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับ "สื่อสาธารณะ" จนในที่สุดได้มีการจัดทำพระราชบัญญัติการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยในส่วนของกฎหมายฉบับหลังนี้เอง ถึงแม้ไม่ได้มีการกำหนดค่านิยมของสื่อที่เป็น "รายการวิทยุ" หรือ "รายการโทรทัศน์" ไว้ในส่วนของค่านิยม แต่ได้มีการอธิบายลักษณะของความเป็น "สื่อสาธารณะ" โดยพิจารณาได้จากมาตรา ๔๓ ที่มีการกำหนดถึง "เนื้อหาสาระและคุณค่าของรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ของสถานีไทยพีบีเอส

- มาตรา ๔๓ รายการที่ให้บริการผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ขององค์กรต้องมีเนื้อหาและคุณค่า ดังนี้

(๑) ข่าวสารที่มีผลกระทบต่อสาธารณะที่เสนออย่างเที่ยงตรง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์รอบด้าน และเป็นธรรม ในสัดส่วนที่พอเพียงในช่วงที่มีผู้รับชมและรับฟังมาก

(๒) รายการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นที่สำคัญต่อสาธารณะซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างกันในสังคม บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง มีสมดุลของความคิดเห็นฝ่ายต่าง ๆ และมีการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล

(๓) รายการที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและรายการที่ส่งเสริมการศึกษาในวิทยาการสาขาต่าง ๆ และการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนอย่างเพียงพอ โดยคำนึงถึงเวลาที่สะดวกต่อการรับชมและรับฟัง

(๔) รายการกีฬา นันทนาการ และรายการที่ส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

(๕) รายการที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความสมานฉันท์ในสังคม ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้ด้อยโอกาสในสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือนำเสนอข้อมูลของตน

(๖) รายการบันเทิงที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณค่าที่ดีงามของสังคม หรือยกระดับสุนทรียภาพของประชาชน

๑.๒ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ พบว่ามีแนวคิดย่อยที่อยู่ภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ ๔ แนวคิดย่อย กล่าวคือ

(๑) แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมเนื้อหาสื่อ โดยแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นโดยคำนึงถึงประเด็นความมั่นคงของประเทศ หรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ ความสงบสุขเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งแนวคิดนี้ นำไปสู่การซึ่งแนวคิดนี้ นำไปสู่ การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อที่เรียกว่า การห้ามเผยแพร่หรือการห้ามฉาย ที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า ระบบเซ็นเซอร์ (Censor)

(๒) แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ โดยแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นจากแนวคิดในการให้ความคุ้มครองผู้รับสื่อโดยเฉพาะในกลุ่มที่เป็นเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงสื่อที่เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้รับสื่อ ซึ่งแนวคิดนี้ นำไปสู่ การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อโดยพิจารณาจากช่วงวัยของกลุ่มผู้รับสื่อ หรือ การจำแนกเนื้อหาตามช่วงวัย (Classification)

(๓) แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมสื่อที่สร้างสรรค์ และ ส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ให้กับประชาชน แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ตระหนักถึงบทบาทของสื่อในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสังคม โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสื่อที่เรียกว่า "สื่อสร้างสรรค์" ที่นำไปสู่การส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งจากเนื้อหาสื่อและหมายรวมถึง การสร้างการเรียนรู้และการพัฒนาโดยใช้ "กระบวนการ" ในการพัฒนาสื่อเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาคนในสังคม ซึ่งแนวคิดนี้ นำไปสู่ การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อโดยพิจารณาจากคุณค่าของเนื้อหาสาระ หรือ Quality Rating

(๔) แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางของรายการและสถานีวิทยุโทรทัศน์ หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า การจัดระดับความนิยมเชิงปริมาณ หรือ Quantity Rating โดยแนวคิดนี้เป็นการจัดอันดับความนิยมของผู้ชมผู้ฟังที่มีต่อรายการและนำไปสู่การกำหนดผังรายการของสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์ อย่างไรก็ตาม แนวคิดนี้ไม่ได้มีอิทธิพลหรือมีผลต่อการนำไปพัฒนาเป็น "การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ"

๑.๓ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการสังคมโดยกฎหมาย หรือ เรียกว่า นิติรัฐ (The Rule of Law)

นิติรัฐ (Legal state, Ger.Rechtsstaat, Fr.Etat de droit) หมายถึง รัฐที่ปกครองด้วยกฎหมาย มีใช้ด้วยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือ คณะบุคคลใดคณะบุคคลหนึ่ง ในทางกฎหมายมหาชนนั้น ได้อธิบายแนวคิดพื้นฐานนี้ผ่านหลักกฎหมายสำคัญคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำการใดๆ ได้เฉพาะที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ ถ้าไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ ฝ่ายปกครองจะกระทำมิได้ เพื่อเป็นหลักประกันให้ประชาชนมีความไว้วางใจว่าตนผู้เป็นเจ้าของสิทธิจะได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล รวมไปถึงด้านอื่น ๆ ที่รัฐต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคม ดังนั้น กฎหมายจะต้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองใช้อำนาจตามอำเภอใจ ภายใต้กฎหมายทุกคนจะต้องเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย

ในเรื่องของการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อก็เช่นกัน การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อซึ่งมีอยู่ด้วยกัน ๓ ลักษณะ กล่าวคือ (๑) การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อที่เรียกว่า การห้ามเผยแพร่หรือการห้ามฉาย ที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า ระบบเซ็นเซอร์ (Censor)(๒) การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อโดยพิจารณาจากช่วงวัยของกลุ่มผู้รับสื่อ หรือ การจำแนกเนื้อหาตามช่วงวัย (Classification) และ (๓)การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อโดยพิจารณาจากคุณค่าของเนื้อหาสาระ หรือ Quality Rating อาจจะส่งผลกระทบต่อ ๒ ลักษณะ

(๑) ภายใต้ การจัดระดับความเหมาะสมที่เป็นระบบเซ็นเซอร์ (Censor) รวมทั้ง การจำแนกเนื้อหาตามช่วงวัย (Classification) ที่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อทำให้เกิดการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการเข้าถึงสื่อที่ไม่เหมาะสมกับช่วงวัยของตน อันอาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในเรื่องที่ไม่เหมาะสมกับวัยของผู้รับสื่อ นั้น การห้ามเผยแพร่สื่อหรือการดำเนินการเพื่อจัดระดับความเหมาะสมเนื้อหาสื่อตามช่วงวัย เช่น การกำหนดเวลาในการออกอากาศ หรือ การกำหนดสถานที่ในการเผยแพร่ ย่อมกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพทั้งผู้ผลิตสื่อและผู้รับสื่อ

(๒) เพื่อทำให้เกิดการคุ้มครองสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสื่อที่สร้างสรรค์ โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดทำมาตรการในการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในด้านข้อมูลข่าวสารรวมทั้งสิทธิและเสรีภาพในด้านสื่อ และเพื่อให้เกิดการจัดทำมาตรการในการส่งเสริมหรือสนับสนุนการพัฒนาสื่อที่มีประสิทธิภาพโดยมีหลักประกันความมั่นคงและควมมีเสถียรภาพ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำ "กฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ"

ส่วนที่ ๒ กฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์

เนื้อหาในส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอรายละเอียดในสาระสำคัญ ๓ ส่วน กล่าวคือ (๑) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ (๒)การจำแนกกลุ่มกฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสม

สมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ (๓)

๒.๑ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์

๒.๑.๑ แนวคิดสำคัญที่ใช้ในการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์

การจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ ประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ ๓ แนวคิด คือ

(๑) แนวคิดในการกำกับดูแลเนื้อหารายการโทรทัศน์ หรือ ระบบการห้ามเผยแพร่ (Censor) โดยพิจารณาจากเนื้อหาสาระของรายการว่าขัดหรือละเมิดกฎหมายในส่วนที่เป็นกฎหมายทั่วไป เช่น ประมวลกฎหมายอาญา หรือ กฎหมายพิเศษที่ใช้บังคับกับรายการโทรทัศน์ กล่าวคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑

(๒) แนวคิดในการจำแนกเนื้อหาตามช่วงอายุของผู้ชม หรือ classification เพื่อพิจารณาว่ารายการโทรทัศน์นั้นเหมาะกับผู้ชมวัยใด ซึ่งเป็นการพิจารณาจากเนื้อหาที่ควรมีการจำกัด เพื่อปกป้องเด็กและเยาวชนจากภาพ เสียง และ เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่ไม่เหมาะสมต่อพัฒนาการและการเรียนรู้และเป็นแนวทางแก่สถานีวิทยุโทรทัศน์ในการพิจารณาจัดเวลา และ

(๓) แนวคิดในการประเมินคุณภาพเนื้อหารายการโทรทัศน์ หรือ Quality Rating แนวคิดนี้เป็นการพิจารณาจากเนื้อหาสาระและระดับคุณค่าของรายการโทรทัศน์ อันจะนำไปสู่การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาหรือการสร้างสรรค์รายการที่มีคุณภาพ และการกำหนดทิศทางเพื่อการสนับสนุนรายการที่มีคุณภาพ รวมทั้ง เป็นการให้ความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง ในการเลือกรับชมรายการที่มีประโยชน์สำหรับเด็กและเยาวชนในครอบครัว

๒.๑.๒ เป้าหมายเกี่ยวกับการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์

การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ เป็นเครื่องมือที่สำคัญ ในการให้คำแนะนำสำหรับผู้ชม โดยเฉพาะพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ในการเลือกรับชมสื่อทางโทรทัศน์ที่เหมาะสมกับวัยของเด็กและเยาวชนในครอบครัว โดยมีเป้าหมายสำคัญในการจัดระดับความเหมาะสมของรายการ ดังนี้

๑. เป็นแนวทางและสร้างแรงจูงใจในการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ที่ส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ให้กับผู้ชม
๒. ส่งเสริมและพัฒนาระบบการกำกับดูแลตนเอง (Self Regulation) ของกิจการวิทยุโทรทัศน์
๓. รักษาไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกและการได้รับข้อมูลข่าวสาร
๔. คำนึงถึงประโยชน์สุข ความปลอดภัยและพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และศักดิ์ศรีของเด็กและเยาวชน
๕. สร้างมาตรฐานในการตรวจสอบเนื้อหาและเฝ้าระวังสื่อ บนหลักเกณฑ์และความเข้าใจเดียวกัน

๒.๑.๓ หลักเกณฑ์การพิจารณาระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ การพิจารณาระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ประกอบด้วย ๒ หลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) หลักเกณฑ์ของระบบการจำแนกเนื้อหาที่ควรมีการจำกัด พิจารณาจากภาพ เสียง และเนื้อหาในรายการ ประกอบกับเจตนาในการผลิต และการจัดทำ วัตถุประสงค์และวิธีการ ในการนำเสนอภาพหรือเสียง น้ำหนักของการดำเนินเรื่อง รวมทั้ง มุมกล้องของการถ่ายทำ ที่ทำให้ผู้ชมรับรู้ในทางที่ไม่เหมาะสม และอาจมีผลต่อการพัฒนาค่านิยมและพฤติกรรมในด้านลบ

โดยพิจารณาใน ๓ ประเด็น คือ (๑) พฤติกรรมและความรุนแรง (๒) เรื่องทางเพศ และ (๓) ภาษา

ประเด็นที่ ๑ พฤติกรรมและความรุนแรง พิจารณาจากภาพ เสียงและเนื้อหา ที่อาจทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม ในเรื่องพฤติกรรมที่รุนแรง หรือนำไปสู่ความรุนแรงและอันตราย ประกอบด้วย

๑. การแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งการนำเสนอที่ก่อให้เกิดผลรุนแรงต่อจิตใจ ของผู้ชม ทำให้เกิดความรู้สึกทางจิตใจ เช่น ความหดหู่ ความเศร้า ความเครียด ความสะเทือนใจอย่างรุนแรง รวมตลอดถึง องค์ประกอบของรายการที่ทำให้ผู้ชมตกใจกลัว ความน่าเกลียด สยดสยอง ขยะแขยง

๒. การใช้ความรุนแรงกระทำต่อตนเอง ต่อวัตถุ และต่อบุคคลอื่น

๓. การใช้อาวุธ ยาเสพติด การแสดงภาพของการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ รวมถึง เนื้อหาที่ขัดต่อศีลธรรม และความสงบสุขของสังคม

๔. การนำเสนอที่ก่อให้เกิดการอคติ การเลือกปฏิบัติอันนำมาซึ่งการต่อต้านหรือ ล่วงละเมิดบุคคลหรือกลุ่มบุคคล รวมถึง การส่งเสริม การสร้างทัศนคติ ความเชื่อ การชักจูงใจให้เกิดการล่วงละเมิดหรือการต่อต้าน การดูหมิ่นเหยียดหยาม การลดทอนหรือการละเมิดศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ ละเมิดสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการส่งเสริมหรือชักจูงให้เกิดการต่อต้าน ดูหมิ่น สร้างทัศนคติเชิงลบ การล้อเลียนให้เกิดความอาย กลายเป็น “ตัวตลกในสังคม” ที่มีผลต่อตัวบุคคล กลุ่มบุคคล ทั้งในประเด็นของเชื้อชาติ สัญชาติ ชาติพันธุ์ เพศ รสนิยมทางเพศ ชนชั้น สถานะ สภาพทางเศรษฐกิจ อายุ ศาสนา สีผิว โรคหรือภาวะสุขภาพความพิการทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

ประเด็นที่ ๒ เรื่องทางเพศ พิจารณาจากภาพ เสียงและเนื้อหา ที่อาจทำให้เกิดการเรียนรู้ ที่ไม่เหมาะสมในด้านการแต่งกาย การแสดงออกทางเพศ การแสดงท่าทางหรือกิริยาที่ไม่เหมาะสมในทางเพศ การล่วงละเมิดทางเพศ การสนทนาหรือใช้คำพูดเกี่ยวกับเนื้อหาทางเพศที่ล่อแหลมหรือ ไม่เหมาะสม การสร้างทัศนคติทางลบเกี่ยวกับเนื้อหาทางเพศในประเด็นต่างๆ เช่น การเหยียดเพศ เป็นต้น

ประเด็นที่ ๓ ภาษา พิจารณาจากภาพ เสียงและเนื้อหา ที่อาจทำให้เกิดการเรียนรู้ ที่ไม่เหมาะสมในเรื่องการใช้ภาษา ไวยากรณ์ทางภาษา การใช้ภาษาที่ล่อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ รวมถึง การใช้ภาษาที่ก้าวร้าว ดูหมิ่น นำมาซึ่งการลดทอนศักดิ์และศรีของผู้ฟัง

(๒) หลักเกณฑ์ของระบบการจำแนกเนื้อหาที่ควรมีการส่งเสริม พิจารณาเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่สนับสนุนด้านการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน โดยใช้เกณฑ์ด้านการศึกษาและการเรียนรู้ ๖ ประเด็น เป็นตัวชี้วัด ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ เนื้อหาที่ส่งเสริมให้เกิดระบบวิธีคิด กล่าวคือ ให้คิดเป็นตามความสามารถของสมองในแต่ละวัย ตลอดจนการส่งเสริมด้านพัฒนาการทางสมองและสติปัญญา ให้สามารถ มีความรู้ มีความเข้าใจ มีความสามารถในการประยุกต์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผล ได้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การวางแผน การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

ประเด็นที่ ๒ เนื้อหาที่ส่งเสริมความรู้ในเรื่องวิชาการ ตลอดจนความรู้ในศาสตร์ สาขาต่างๆ ให้สามารถเรียนรู้วิชาการในศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ ตลอดจน ศาสตร์ประยุกต์ และศาสตร์ในเชิงบูรณาการ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่น ความรู้ในด้านภาษาศาสตร์ ตรรกะและคณิตศาสตร์ ดนตรี กีฬา ตลอดจนความรู้ในด้านวิชาชีพ รวมถึง การสร้างความรักในการเรียนรู้

ประเด็นที่ ๓ เนื้อหาที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาด้านคุณธรรม และจริยธรรม ให้เกิด การเรียนรู้และเข้าใจถึงคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจน เกิดความรู้สึกรู้จักคิดและความเชื่อ แรงบันดาลใจที่จะประพฤติปฏิบัติตามคุณธรรมและจริยธรรมในมาตรฐานของความเป็นมนุษย์

ประเด็นที่ ๔ เนื้อหาที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิต ให้รู้จักและเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะในการใช้ชีวิตในสังคมที่เหมาะสมกับกาลและเทศะ สามารถนำทักษะดังกล่าวไปใช้ ในชีวิตของตนเองได้ ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาในชีวิตได้อย่างเหมาะสมได้

ประเด็นที่ ๕ เนื้อหาที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ยอมรับ เข้าใจ และชื่นชม ความหลากหลายในสังคม ทั้งในเรื่องของสังคม วัฒนธรรม เชื้อชาติ สัญชาติ ภาษา สถานะทางสังคม เพศและวัย เป็นต้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในความแตกต่างหลากหลาย และสามารถอยู่ร่วมกันกับความแตกต่างหลากหลายนั้นได้อย่างสันติ ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและขัด ความขัดแย้งอันเกิดจากความแตกต่างหลากหลายนั้นได้

ประเด็นที่ ๖ เนื้อหาที่ส่งเสริมการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว และ ความสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคล ทำให้เกิดการเรียนรู้ในความสัมพันธ์ที่ดีของคนในครอบครัว ทั้งเรียนรู้และเข้าใจกันและกันของคนในครอบครัว ตลอดจนการทำให้เกิดศรัทธาและแรงบันดาลใจในสถาบันครอบครัว

๒.๒ การจำแนกโครงสร้างของระบบกฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์

ในทางทั่วไปแล้วในการจำแนกโครงสร้างของระบบกฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา รายการโทรทัศน์นั้น มีแนวทางในการจำแนกได้ ๓ แนวทาง

แนวทางแรก การพิจารณาโดยใช้แนวคิดเรื่องช่วงเวลาที่มีการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งสามารถ แบ่งได้เป็น ๒ ระยะ กล่าวคือ ในช่วงก่อนมีการปฏิรูปสื่อในปี พ.ศ.๒๕๔๐ และ ในช่วงหลังมีการปฏิรูปสื่อ พ.ศ.๒๕๔๐

แนวทางที่ ๒ หากพิจารณาโดยใช้แนวคิดพื้นฐานของการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการ โทรทัศน์เป็นเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มของกฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา รายการโทรทัศน์ เรา สามารถจำแนกได้เป็น ๓ กลุ่ม กล่าวคือ (๑) กฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา รายการโทรทัศน์ ภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลเนื้อหา รายการโทรทัศน์ (๒) กฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของ เนื้อหา รายการโทรทัศน์ ภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับการจำแนกเนื้อหา รายการตามช่วงวัยของผู้ชมรายการ และ (๓) กฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณค่าเนื้อหา รายการโทรทัศน์

แนวทางที่ ๓ แต่หากจำแนกกลุ่มของกฎหมายโดยพิจารณาจากกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ปรากฏอยู่ใน ฐานะที่เป็นข้อเท็จจริงในสังคม (Legal Science of fact) เราจะพบว่า สามารถจัดระบบกฎหมายว่าด้วยการจัดระดับ ความเหมาะสมของเนื้อหา รายการโทรทัศน์ โดยพิจารณาจาก กฎหมายที่มีผลบังคับใช้กับสื่อในแต่ละประเภท (กล่าว คือ ในหัวข้อ ๑.๑.๑ , ๑.๑.๒ , ๑.๑.๓) หากพิจารณาในลักษณะนี้ เราก็จะ สามารถจำแนกรายละเอียดเกี่ยวกับ กฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา รายการโทรทัศน์ได้เป็น ๕ กลุ่ม กล่าวคือ

(๑) การควบคุมและกำกับดูแลเนื้อหา รายการโทรทัศน์ ซึ่งตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายทั่วไป คือ กฎหมายอาญา ซึ่งต้องพิจารณาพร้อมไปกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑ ในฐานะที่เป็นกฎหมายพิเศษด้วย

(๒) การจำแนกเนื้อหาตามช่วงวัยของกลุ่มผู้รับชมรายการในสถานีโทรทัศน์ช่อง ๓ ๕ ๗ ๙ และ ๑๑ ซึ่ง ตกอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑

(๓) การจำแนกเนื้อหาตามช่วงวัยของกลุ่มผู้รับชมรายการสำหรับรายการที่ออกอากาศทางสถานี โทรทัศน์ไทยพีบีเอส ซึ่งตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติองค์การแพร่ภาพและกระจายเสียงสาธารณะแห่ง ประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๒

(๔) การประเมินคุณค่าเนื้อหา รายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ซึ่งตกอยู่ภายใต้บังคับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑

(๕) การประเมินคุณค่าเนื้อหา รายการโทรทัศน์ ในกลุ่มสื่อสาธารณะสำหรับรายการที่ออกอากาศทาง สถานีไทยพีบีเอส ซึ่งตกอยู่ภายใต้บังคับของ พระราชบัญญัติองค์การแพร่ภาพและกระจายเสียงสาธารณะแห่ง ประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๒

ทั้งนี้ ผู้เขียนเลือกใช้แนวทางที่ ๓ ในการอธิบายเพื่อสร้างความเข้าใจในระบบกฎหมายว่าด้วยการจัด ระดับความเหมาะสมของเนื้อหา รายการโทรทัศน์ ซึ่งการใช้แนวคิดแบบที่สองนี้เองจะทำให้ผู้อ่านเห็นภาพ โครงสร้างของกฎหมายในเรื่องนี้ได้รอบด้านและครอบคลุมมากกว่าในสองแนวทางแรก

๒.๒.๑ การควบคุมและกำกับดูแลเนื้อหา รายการโทรทัศน์ ซึ่งตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายทั่วไป คือ กฎหมายอาญา ซึ่งต้องพิจารณาพร้อมไปกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑ ในฐานะที่เป็นกฎหมายพิเศษด้วย

- ในการพิจารณาในประเด็นนี้ จำเป็นที่จะต้องพิจารณาจากบทบัญญัติกฎหมายอาญาในฐานะที่เป็นกฎหมาย

ทั่วไป พร้อมไปกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑
 ในฐานะที่เป็นกฎหมายพิเศษด้วย

- มาตรา ๓๗ ห้ามมิให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการลั้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจาร หรือมีผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง
- มาตรา ๓๗ วรรค ๒ ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ตรวจสอบและให้ระงับการออกอากาศรายการที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง หากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการ ให้กรรมการซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจสั่งด้วยวาจา หรือเป็นหนังสือให้ระงับการออกอากาศรายการนั้นได้ทันที และให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวโดยพลัน

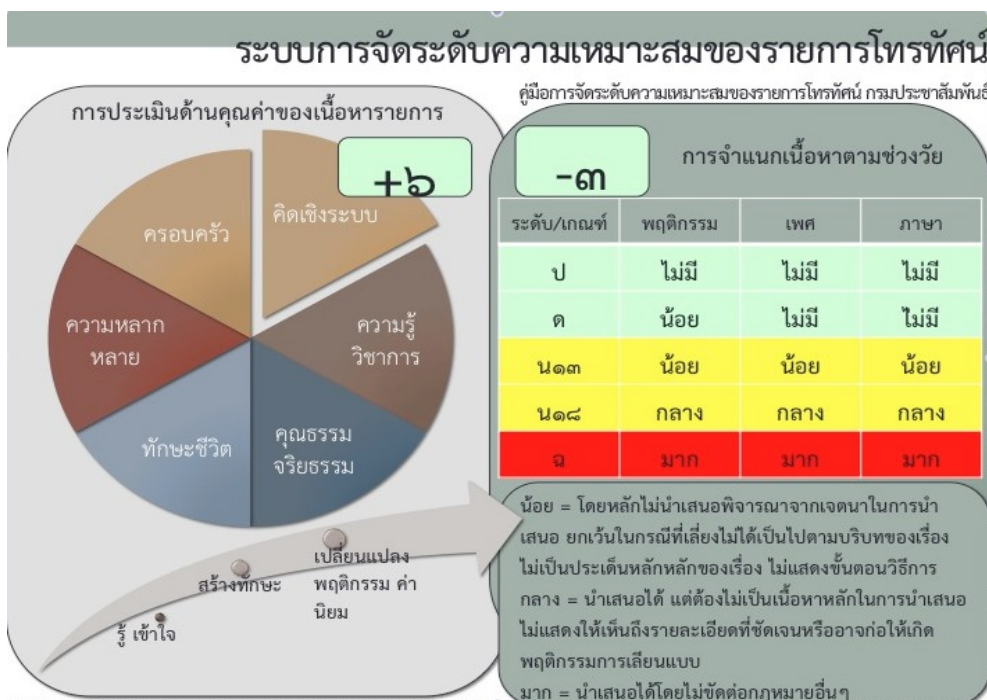
๒.๒.๒ การจำแนกเนื้อหาตามช่วงวัยของกลุ่มผู้รับชมรายการในสถานีโทรทัศน์ช่อง ๓ ๕ ๗ ๙ และ ๑๑ ซึ่งตกอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑

โดยผลของมาตรา ๓๔ วรรค ๒ ของกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า "ในกรณีจำเป็นเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชน คณะกรรมการอาจประกาศกำหนดช่วงเวลาของการออกอากาศรายการบางประเภทได้"

การกำหนดเช่นนี้ มีความหมายถึง การกำหนดประเภทรายการ โดยเป็นไปเพื่อการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งหมายความถึง การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ นั่นเอง

แต่เนื่องจากในขณะนี้ ทางคณะกรรมการกำกับกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ ยังไม่ได้มีการประกาศกำหนดประเภทรายการดังกล่าว ทางสถานีโทรทัศน์ กล่าวโดยเฉพาะคือ ทางสถานีช่อง ๓ ๕ ๗ , และ ช่อง ๑๑ มีการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์โดยความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ และการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์นี้ เป็นการดำเนินการโดยใช้คู่มือการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ฉบับกรมประชาสัมพันธ์ในการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์

- แนวทางในการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ ภายใต้ คู่มือการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ กรมประชาสัมพันธ์



สัญลักษณ์แสดงการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ โดยใช้การจำแนกเนื้อหาตามช่วงวัยของผู้ชมรายการ ภายใต้ คู่มือการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ กรมประชาสัมพันธ์



๒.๒.๓ การจำแนกเนื้อหาตามช่วงวัยของกลุ่มผู้ชมรายการสำหรับรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ซึ่งตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติองค์การแพร่ภาพและกระจายเสียงสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๒

จากบทบัญญัติในมาตรา ๗ และ มาตรา ๔๓ พระราชบัญญัติองค์การแพร่ภาพและกระจายเสียงสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๒ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจึงได้กำหนดให้มีประเภทรายการเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ๆ โดยในแต่ละกลุ่มก็มีการกำหนดกรอบด้านเนื้อหาสาระ ทั้งนี้ พบว่า ในส่วนของเนื้อหาสาระนั้นมีการระบุถึงระดับคุณค่าของเนื้อหาสาระนั้นรวมอยู่กับการประเมินด้านเนื้อหาสาระ โดยในการนำเสนอในส่วนนี้ คณะนักวิจัยจึงได้จัดทำตารางเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ดังนี้

ตารางแสดงกลุ่มเป้าหมายและเนื้อหาสาระอันเป็นกรอบในการเสนอรายการกับทางสถานีไทยพีบีเอส

กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากเนื้อหารายการ	เนื้อหาสาระ
รายการส่งเสริมทักษะพ่อแม่และการอยู่ร่วมกันใน ครอบครัว และสังคม กลุ่มเป้าหมายของรายการ อยู่ที่ พ่อแม่ ญาติ ครู หรือผู้ปกครอง ดูแลเด็ก และบุคคลอื่นๆที่แวดล้อมเด็ก รายการใน กลุ่มนี้ ควรจะมีแนวทางในการผลิต ดังนี้ สร้างทัศนคติ ที่ถูกต้อง เหมาะสมต่อสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม ในการ ให้กำเนิดและเลี้ยงดูเด็ก	(๑) การวางแผนครอบครัว การป้องกันโรคทางพันธุกรรม
	(๒) การเลี้ยงดูทารก การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเล็กตามธรรมชาติ สร้างความเข้าใจในพัฒนาการของแต่ละวัยที่แตกต่างกัน
	(๓) ให้ความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันของคนหลายวัยในครอบครัว
	(๔) ให้ข้อมูลและทัศนคติที่เหมาะสมต่อการมี "บุคคลพิเศษ" ในครอบครัว เช่น เด็กออทิสติก
	(๕) รายการที่ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิเด็ก ตามหลักสิทธิมนุษยชน รมรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจเพื่อต่อต้านการใช้แรงงานเด็ก การใช้ความรุนแรง

กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จาก อาหารรายการ	เนื้อหาสาระ
	<p>และการค้าประเวณีเด็กทั้งที่เป็นเด็กไทยและต่างชาติ</p> <p>(๖) ให้เทคนิควิธีการเพื่อแก้ปัญหาในการเลี้ยงดูเด็กอย่างสร้างสรรค์</p> <p>(๗) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความเชื่อมั่นแก่ครอบครัว</p> <p>(๘) ให้ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ หรือแนวทางที่สร้างแรงบันดาลใจเพื่อพัฒนาศักยภาพครอบครัวด้วยตนเอง</p>
<p>รายการส่งเสริมเด็ก เยาวชนและคนรุ่นใหม่ให้มี พัฒนาการสมวัย</p>	<p>(๑) ให้ข้อมูลความรู้ กิจกรรมที่เหมาะสมในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการในช่วงวัยต่างๆ</p> <p>(๒) ส่งเสริมการเรียนรู้ ”ทักษะชีวิต” ในทุกช่วงวัยในหนทางที่เหมาะสม</p> <p>(๓) ส่งเสริมการใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เด็ก เยาวชนมีเครื่องมือที่หลากหลายในการเรียนรู้และเข้าถึงข้อมูลมากกว่าการท่องจำ เช่น การส่งเสริมการอ่าน การพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ</p> <p>(๔) สร้างโอกาสในการแสดงออกตามวัยอย่างเหมาะสม ไม่ส่งเสริมให้เด็กเลียนแบบหรือแสดงออกแบบผู้ใหญ่ด้วยรูปแบบที่ไม่เหมาะสมกับวัย</p> <p>(๕) สร้างโอกาสและทัศนคติของการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว เช่น การทำอาหารร่วมกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ</p>
<p>รายการที่ส่งเสริมคนรุ่นใหม่</p> <p>คนรุ่นใหม่ หมายถึง กลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย หรือผู้เริ่มต้นทำงาน ตลอดจนคน ที่มีความคิดก้าวหน้า ติดตามสถานการณ์ที่ร่วมสมัย มีความเป็นตัวของตัวเอง สนใจการเรียนรู้ในศาสตร์ที่แตกต่างหลากหลาย เป็นคนที่เปลี่ยนแปลงด้วยข้อมูล ความรู้ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายใหญ่ที่ทีวีไทยต้องการเข้า ถึงรายการที่น่าจะเป็นสำหรับคนกลุ่มเหล่านี้</p>	<p>(๑) รายการความรู้ใหม่ๆ เพื่อก้าวทันโลกให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการใช้ชีวิต</p> <p>(๒) ควรให้ข้อมูลซึ่งช่วยในการสร้าง “เอกลักษณ์” สำหรับคนรุ่นใหม่ในแนวทางที่สร้างสรรค์</p> <p>(๓) ให้มุมมองที่หลากหลายต่อการส่งเสริม “ทักษะชีวิต” ที่สอดคล้องกับสภาพสังคม</p> <p>(๔) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัยที่แตกต่าง เช่น มุมมองปัญหาของคนรุ่นใหม่กับผู้สูงวัย เป็นต้น</p> <p>(๕) ให้ข้อมูลที่เป็นธรรมหรือเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ ที่คิดหรือทำต่างกันได้แสดงแนวคิด ความรู้ความสามารถ ตลอดจนเหตุผลในการเลือกของตน และให้ข้อมูลทางเลือก ประสบการณ์ที่หลากหลายต่อการตัดสินใจเลือก เรียนหรือการใช้ชีวิต</p> <p>(๖) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้</p>

กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จาก เนื้อหารายการ	เนื้อหาสาระ
	<p>ตามอรรถยาศัย เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>(๗) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ การป้องกันโรคและเพศศึกษาให้ความรู้ในการใช้ชีวิตที่แตกต่างของกลุ่มคนที่หลากหลายเชื้อชาติ และ ต่างภูมิภาค ส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์บนความแตกต่าง</p> <p>(๘) ให้ความเข้าใจเรื่องสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น และสังคมของตนในฐานะพลเมืองที่มีคุณภาพ</p> <p>(๙) สนับสนุน”พลังบริสุทธิ์” ของคนหนุ่มสาวเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม อย่างสันติและสร้างสรรค์ เช่น จิตอาสาช่วยเหลือสังคม หรือการมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ของบ้านเมือง</p> <p>(๑๐) ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์</p>

๒.๒.๔ การประเมินคุณค่าเนื้อหารายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ซึ่งตกอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑ อันเป็นการกำหนดรายการประเภทข่าวสารหรือสาระประโยชน์"

โดยกฎหมายฉบับนี้มีการกำหนดกรอบของการประเมินคุณภาพรายการโทรทัศน์ไว้ใน มาตรา ๕๑ (๒) โดยบัญญัติว่า "มาตรา ๕๑ ในการส่งเสริมและพัฒนากิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ให้คณะกรรมการดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๒) จัดให้มีการประเมินคุณภาพรายการ โดยพิจารณาถึงประโยชน์ต่อสังคมและศีลธรรมอันดีของ

ประชาชน"

โดยการพิจารณาคุณภาพรายการโทรทัศน์ในส่วนรายการประเภทข่าวสารหรือสาระประโยชน์ ปรากฏใน มาตรา ๓๔ วรรคท้ายซึ่งต้องพิจารณาควบคู่ไปกับมาตรา ๑๐ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเรื่องสัดส่วนรายการ โทรทัศน์สำหรับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงทั้ง ๓ ประเภท สำหรับสถานีโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ใน กิจการบริการสาธารณะ มาตรา ๑๐ ที่กำหนดประเภทรายการในสถานีโทรทัศน์แต่ละประเภทใบอนุญาต² ทำให้ สามารถกำหนดกรอบแนวทางในการประเมินคุณค่าเนื้อหาสาระของรายการโทรทัศน์โดยอาศัยกฎหมายฉบับนี้ได้เป็น

- การส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและ สิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน
- รายการเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและรัฐสภากับ ประชาชน การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และ ให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คน ด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูล ข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น
- รายการข่าวสาร รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม การให้ความรู้ความเข้าใจในการ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม ในขณะนี้ยังไม่มีข้อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการหลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมิน

2 มาตรา ๑๐ ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยใช้คลื่นความถี่มีสามประเภท ดังนี้

- (๑) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ได้แก่ ใบอนุญาตที่ออกให้สำหรับการประกอบ กิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบริการสาธารณะ แบ่งเป็นสามประเภท
 - (ก) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง ออกให้สำหรับกิจการ กระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และ การส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของ ประชาชน
 - (ข) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สอง ออกให้สำหรับกิจการ กระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความ ปลอดภัยสาธารณะ
 - (ค) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สาม ออกให้สำหรับกิจการ กระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและรัฐสภากับประชาชน การกระจาย ข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชน เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่ม ความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็น ประโยชน์สาธารณะอื่น

คุณค่าเนื้อหาของสาระของรายการโทรทัศน์ ดังนั้น ผู้เขียนจึงนำรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการประเมินคุณค่าเนื้อหาของสาระของรายการโทรทัศน์ ภายใต้การทำงานของกรมประชาสัมพันธ์มาเป็นตัวอย่างดังนี้

ตาราง

แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดระดับคุณค่าของเนื้อหาสาระในรายการ ภายใต้แนวคิดในการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ กรมประชาสัมพันธ์

เนื้อหาสาระภายใต้คู่มือการจัดระดับฯ	ระดับคุณค่าของเนื้อหารายการ		
	ระดับที่ ๑ (การให้ความรู้)	ระดับที่ ๒ (การสร้างทักษะ)	ระดับที่ ๓ (การสร้างการเปลี่ยนแปลง)
กลุ่มที่ ๑ รายการที่ส่งเสริมการพัฒนา ระบบความคิด	ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	สร้างทักษะการเชื่อมโยงความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล	สร้างทักษะความคิดเชิงระบบ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ
กลุ่มที่ ๒ รายการที่ส่งเสริมความรู้ทาง วิชาการ	ความรู้วิชาการในแต่ละวิชาหรือแต่ละแขนง	พัฒนาทักษะความสามารถในการเชื่อมโยงและประยุกต์ความรู้แบบสหวิทยาหรือสหสาขา การปลูกฝังการรักการเรียนรู้	ปลูกฝังทักษะนิสัยในการรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกที่ทุกเวลา
กลุ่มที่ ๓ รายการที่ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม	ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณธรรม จริยธรรมขั้นพื้นฐาน	เกิดการปลูกฝังแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในฐานะส่วนหนึ่งของชีวิต	เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับการปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น
กลุ่มที่ ๔ รายการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านทักษะชีวิตการใช้ชีวิตในสังคมของ คนในแต่ละช่วงวัย	ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในทักษะชีวิตในด้านต่างๆ	เกิดความเข้าใจและรู้จัก สร้างทางเลือกในการตัดสินใจต่อการใช้ชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม การสร้างทักษะในการจัดการชีวิตในแต่ละช่วงวัย	เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและวิถีชีวิตของคนในสังคม
กลุ่มที่ ๕ รายการที่ส่งเสริมแนวทางในการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายของสังคม วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ ศาสนา เพศ ภาษา	ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างกัน	ทำให้เกิดการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับการเคารพ ตนเองและ การเคารพผู้อื่น การสร้างทักษะในการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันในความหลากหลาย รวมทั้ง ทักษะในการประยุกต์วิธีการจัดการปัญหา โดยเรียนรู้จากความแตกต่างที่อยู่รอบตัว	ทำให้เกิดแนวทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องความไม่เท่าเทียม ความแตกต่าง
กลุ่มที่ ๖ รายการที่ส่งเสริมความ	เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยว	เกิดทักษะในการแก้ไขปัญหา	เกิดความรักความสามัคคี

เนื้อหาสาระภายใต้คู่มือการจัด ระดับฯ	ระดับคุณค่าของเนื้อหารายการ		
	ระดับที่ ๑ (การให้ความรู้)	ระดับที่ ๒ (การสร้างทักษะ)	ระดับที่ ๓ (การสร้างการเปลี่ยนแปลง)
สัมพันธ์ที่ดีของครอบครัว ทักษะ พื้นฐานในการเลี้ยงดูและอยู่ร่ว มกันของ คนในครอบครัว	กับแนวทางในการอยู่ร่วม กันของคนในครอบครัว	ในครอบครัว	ของคนในครอบครัว ระหว่าง ครอบครัว และ ชุมชน

๒.๒.๕ (๕) การประเมินคุณค่าเนื้อหารายการโทรทัศน์ ในกลุ่มสื่อสาธารณะสำหรับรายการที่ออกอากาศทาง
สถานีไทยพีบีเอส ซึ่งตกอยู่ภายใต้บังคับของ พระราชบัญญัติองค์การแพร่ภาพและกระจายเสียงสาธารณะแห่ง
ประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๒

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อการจำแนกเนื้อหาสาระ และ ระดับ คุณค่าของรายการโทรทัศน์ของทาง

สถานีไทยพีบีเอส ปรากฏในมาตรา ๗ และ มาตรา ๔๓

• มาตรา ๗ ให้องค์การมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่จะสนับสนุนการพัฒนาสังคมที่มีคุณภาพและ
คุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยผ่านทางบริการข่าวสารที่เที่ยงตรง รอบด้าน สมดุล และ
เชื่อถือตรงต่อจรรยาบรรณ
- (๒) ผลิตรายการทางด้านข่าวสาร สารประโยชน์ทางการศึกษา และสาระบันเทิง ที่มีสัด
ส่วนอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพสูง เน้นความหลากหลายในมิติต่าง ๆ โดยมุ่งดำเนินการอย่าง
ปราศจากอคติทางการเมืองและผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ และยึดถือผล ประโยชน์สาธารณะ
เป็นสำคัญ
- (๓) ส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อประโยชน์ทั้งระดับ
ชาติและระดับท้องถิ่นผ่าน ทางการให้บริการข่าวสารและสารประโยชน์อื่น
- (๔) ส่งเสริมเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารเพื่อสร้างสังคมประชาธิปไตยที่ประชาชนได้รับข่าวสารอย่าง
เท่าเทียมกัน
- (๕) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อมในการกำหนดทิศทา
งการให้บริการขององค์การเพื่อ ประโยชน์สาธารณะ
- (๖) สนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์อื่น
- การดำเนินการตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ให้คำนึงถึงการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง
และเป็นธรรมของประชาชน

• มาตรา ๔๓ รายการที่ให้บริการผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ขององค์การต้องมี
เนื้อหาและคุณค่าดังนี้

- (๑) ข่าวสารที่มีผลกระทบต่อสาธารณะที่เสนออย่างเที่ยงตรง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์รอบด้าน และ
เป็นธรรม ในสัดส่วนที่พอเพียงในช่วงที่มีผู้รับชมและรับฟังมาก
- (๒) รายการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นต่อประเด็น
ที่สำคัญต่อสาธารณะซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างกันในสังคม บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง มีสมดุล
ของความคิดเห็นฝ่ายต่าง ๆ และมีการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล
- (๓) รายการที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและรายการที่ส่งเสริมการ

ศึกษาในวิทยาการสาขาต่างๆและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนอย่างเพียงพอ โดยคำนึงถึงเวลาที่สะดวกต่อการรับชมและรับฟัง

- (๔) รายการกีฬา นันทนาการ และรายการที่ส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน
- (๕) รายการที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความสมานฉันท์ในสังคม ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้ด้อยโอกาสในสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือนำเสนอข้อมูลของตน
- (๖) รายการบันเทิงที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณค่าที่ดีงามของสังคม หรือยกระดับสุนทรียภาพของประชาชน
- (๗) รายการที่เป็นการสนับสนุนผู้ผลิตรายการอิสระ ซึ่งต้องจัดสรรเวลาให้เพียงพอ

รายละเอียดเกี่ยวกับในการกำหนดเนื้อหาสาระและรูปแบบรายการของทางสถานีไทยพีบีเอสภายใต้มาตรา ๗ ประกอบกับ มาตรา ๔๓ พระราชบัญญัติองค์การแพร่ภาพและกระจายเสียงสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๒

เนื้อหาสาระ	ประเด็นสำคัญที่มีผลต่อการพิจารณาและกำหนดรูปแบบรายการของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส
(๑) ส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อประโยชน์ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นผ่านทางบริการข่าวสารและสารประโยชน์อื่น	รายการที่ส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อมในการอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็น ต่อประเด็นที่สำคัญต่อสาธารณะซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างกันในสังคมบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องมีสมมูลของความคิดเห็นฝ่ายต่าง ๆ และมีการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล โดยเน้นความหลากหลายในมิติต่าง ๆ โดยมุ่งดำเนินการอย่างปราศจากอคติทางการเมืองและผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ และยึดถือผลประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ รายการที่ผลิตควรสร้างให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในกลุ่มคนรุ่นใหม่ให้เป็นคนที่ยื่นหยุ่น ด้วยข้อมูลความรู้
(๒) ส่งเสริมเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารเพื่อสร้างสังคมประชาธิปไตยที่ประชาชนได้รับข่าวสารอย่างเท่าเทียม กัน	
(๓) ข่าวสารที่มีผลกระทบต่อสาธารณะที่ สนออย่างเที่ยงตรง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์รอบด้าน และเป็นธรรม	
(๔) รายการที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและรายการที่ส่งเสริมการศึกษาในวิทยาการสาขาต่าง ๆ และการเรียนรู้ของเด็กและ เยาวชน	
(๕) รายการกีฬา นันทนาการ และรายการที่ส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน	
(๖) รายการที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความสมานฉันท์ในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส	

ในทางปฏิบัติ สำหรับการผลิตรายการโดยผู้ผลิตอิสระ³ พบว่า ทางสถานีไทยพีบีเอส ได้มีการกำหนดเป็นกรอบของการเปิดรับข้อเสนอรายการสำหรับเด็กและเยาวชนโดยมีการจำแนกโดยการใช้กลุ่มเป้าหมายเป็น ๓ กลุ่ม⁴ กล่าวคือรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และ คนรุ่นใหม่ โดยในรายการโทรทัศน์สำหรับแต่ละกลุ่มนั้นก็ ได้ มีการกำหนดประเภทของเนื้อหาสาระของรายการไว้ด้วย

3 http://www3.thaipbs.or.th/IndependentProducers/programs_g4.htm

4 http://www3.thaipbs.or.th/IndependentProducers/programs_g4.htm

พบว่า จากแนวคิดและวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจึงได้กำหนดให้มีประเภทรายการ เป็น ๓ กลุ่มใหญ่ๆ โดยในแต่ละกลุ่มก็มีการกำหนดกรอบด้านเนื้อหาสาระ ทั้งนี้ พบว่า ในส่วนของเนื้อหาสาระนั้นมีการระบุถึงระดับคุณค่าของเนื้อหาสาระรวมอยู่กับประเด็นด้านเนื้อหาสาระ โดยในการนำเสนอในส่วนนี้ คณะนักวิจัยจึงได้จัดทำตารางเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ดังนี้

ตาราง
แสดงกลุ่มเป้าหมายและเนื้อหาสาระอันเป็นกรอบในการเสนอรายการกับทางสถานีไทยพีบีเอส

กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากรายการ	เนื้อหาสาระ	ระดับคุณค่าของเนื้อหาสาระ	
<p>รายการส่งเสริมทักษะพ่อแม่และการอยู่ร่วมกันใน ครอบครัว และสังคม</p> <p>กลุ่มเป้าหมายของรายการ อยู่ที่พ่อแม่ ญาติ ครู หรือผู้ปกครองดูแลเด็ก และบุคคลอื่นๆที่แวดล้อมเด็ก รายการในกลุ่มนี้ควรจะมีแนวทางในการผลิต ดังนี้ สร้างทัศนคติ ที่ถูกต้อง เหมาะสมต่อสภาพสังคมสิ่งแวดล้อม ในการให้กำเนิดและเลี้ยงดูเด็ก</p>	(๑) การวางแผนครอบครัว การป้องกันโรคทางพันธุกรรม	<p>ระดับข้อมูล ให้ความรู้ ความเข้าใจ ข้อมูลเบื้องต้น</p> <p>จำเป็นที่จะต้องพิจารณาระดับคุณค่าของเนื้อหาสาระของรายการในระดับทักษะและระดับการสร้างการเปลี่ยนแปลงในแต่ละประเด็นเพิ่มเติมด้วย</p>	
	(๒) การเลี้ยงดูทารก การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเล็กตามธรรมชาติ สร้างความเข้าใจในพัฒนาการของแต่ละวัยที่แตกต่างกัน		
	(๓) ให้ความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันของคนหลายวัยในครอบครัว		
	(๔) ให้ข้อมูลและทัศนคติที่เหมาะสมต่อกรรมวิธี”บุคคลพิเศษ” ในครอบครัว เช่น เด็กออทิสติก		
	(๕) รายการที่ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิเด็ก ตามหลักสิทธิมนุษยชน รณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจเพื่อต่อต้านการใช้แรงงานเด็ก การใช้ความรุนแรงและการค้าประเวณีเด็กทั้งที่เป็นเด็กไทยและต่างชาติ		
	(๖) ให้เทคนิควิธีการเพื่อแก้ปัญหาในการเลี้ยงดูเด็กอย่างสร้างสรรค์		<p>ระดับทักษะ แนวทางการจัดการปัญหา ซึ่งหมายรวมถึง การสร้างทักษะในการจัดการปัญหา</p>
	(๗) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความเชื่อมั่นแก่ครอบครัว		<p>ระดับการสร้างการเปลี่ยนแปลง การสร้างการเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิดทัศนคติ ค่านิยม</p>
(๘) ให้ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ หรือแนวทางที่สร้างแรงบันดาลใจเพื่อพัฒนา ศักยภาพครอบครัวด้วยตนเอง			
รายการส่งเสริมเด็ก เยาวชนและคนรุ่นใหม่ให้มี พัฒนาการสมวัย	(๑) ให้ข้อมูลความรู้ กิจกรรมที่เหมาะสมในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการใน ช่วงวัยต่างๆ	<p>ระดับข้อมูล ให้ความรู้ ความเข้าใจ ข้อมูลเบื้องต้น</p>	

กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากเนื้อหารายการ	เนื้อหาสาระ	ระดับคุณค่าของเนื้อหาสาระ
	<p>(๒) ส่งเสริมการเรียนรู้ ”ทักษะชีวิต” ในทุกช่วงวัยในหนทางที่เหมาะสม</p> <p>(๓) ส่งเสริมการใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เด็ก เยาวชนมีเครื่องมือที่หลากหลายในการเรียนรู้และเข้าถึงข้อมูลมากกว่าการ ท่องจำ เช่น การส่งเสริมการอ่าน การพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ</p> <p>(๔) สร้างโอกาสในการแสดงออกตามวัยอย่างเหมาะสม ไม่ส่งเสริมให้เด็ก เลียนแบบหรือแสดงออกแบบผู้ใหญ่ด้วยรูปแบบที่ไม่เหมาะสมกับวัย</p> <p>(๕) สร้างโอกาสและทัศนคติของการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว เช่น การทำอาหารร่วมกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ</p>	<p>จำเป็นที่จะต้องพิจารณาระดับคุณค่าของเนื้อหาสาระของรายการในระดับทักษะและระดับการสร้างการเปลี่ยนแปลงในแต่ละประเด็นเพิ่มเติมด้วย</p> <p>ระดับทักษะ แนวทางในการจัดการปัญหา ซึ่งหมายรวมถึง การสร้างทักษะในการจัดการปัญหา</p>
<p>รายการที่ส่งเสริมคนรุ่นใหม่</p> <p>คนรุ่นใหม่ หมายถึง กลุ่มวัยรุ่นตอนปลายหรือผู้เริ่มต้นทำงาน ตลอดจนคน ที่มีความคิดก้าวหน้าติดตามสถานการณ์ที่ร่วมสมัย มีความเป็นตัวของตัวเอง สนใจการเรียนรู้ในศาสตร์ที่ แตกต่างหลากหลาย เป็นคนที่เปลี่ยนแปลงด้วยข้อมูล ความรู้ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายใหญ่ที่ทีวีไทยต้องการเข้า ถึง รายการที่น่าจะเป็นสำหรับคนกลุ่มเหล่านี้</p>	<p>(๑) รายการความรู้ใหม่ๆ เพื่อก้าวทันโลก ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการ ตัดสินใจในการใช้ชีวิต</p> <p>(๒) ควรให้ข้อมูลซึ่งช่วยในการสร้าง “เอกลักษณ์” สำหรับคนรุ่นใหม่ใน แนวทางที่สร้างสรรค์</p> <p>(๓) ให้มุมมองที่หลากหลายต่อการส่งเสริม “ทักษะชีวิต” ที่สอดคล้องกับ สภาพสังคม</p> <p>(๔) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัยที่แตกต่าง เช่น มุมมองปัญหา ของคนรุ่นใหม่กับผู้สูงวัย เป็นต้น</p> <p>(๕) ให้ข้อมูลที่เป็นธรรมหรือเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ ที่คิดหรือทำต่างกัน ได้แสดงแนวคิด ความรู้ความสามารถ ตลอดจนเหตุผลในการ</p>	<p>พบว่า กรอบของเปิดรับรายการเน้นระดับคุณค่าของเนื้อหาสาระในระดับข้อมูล ให้ความรู้ ความเข้าใจ ข้อมูลเบื้องต้น เป็นหลัก จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาระดับคุณค่าของเนื้อหาสาระของรายการในระดับทักษะและระดับการสร้างการเปลี่ยนแปลงในแต่ละประเด็นเพิ่มเติมด้วย</p>

กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากเนื้อหารายการ	เนื้อหาสาระ	ระดับคุณค่าของเนื้อหาสาระ
	เลือกของตน และให้ข้อมูลทางเลือก ประสบการณ์ที่หลากหลายต่อการตัดสินใจเลือก เรียนหรือการใช้ชีวิต	
	(๖) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต	
	(๗) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ การป้องกันโรค และเพศศึกษาให้ความรู้ในการใช้ชีวิตที่แตกต่างของกลุ่มคนที่หลากหลายเชื้อชาติ และต่างภูมิภาค ส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์บนความแตกต่าง	
	(๘) ให้ความเข้าใจเรื่องสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น และสังคมของตนในฐานะพลเมืองที่มีคุณภาพ	
	(๙) สนับสนุน”พลังบริสุทธิ์” ของคนหนุ่มสาว เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม อย่างสันติและสร้างสรรค์ เช่น จิตอาสาช่วยเหลือสังคม หรือการมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ของบ้านเมือง	
	(๑๐) ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์	

ส่วนที่ ๓ การบังคับใช้การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์

๓.๑ หลักการพื้นฐานของการบังคับใช้การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ ตามที่ได้กล่าวในหัวข้อ ๑.๒ เกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ จะเห็นได้ว่า การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์มีเป้าหมายแตกต่างกัน กล่าวคือ

(๑) ในระบบเซ็นเซอร์นั้นมีเป้าหมายสำคัญเพื่อกำกับดูแลและคุ้มครองความสงบในสังคม ศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๒) ส่วนในกรณีของการ จัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อโดยพิจารณาจากช่วงวัยของกลุ่มผู้รับสื่อ หรือ การจำแนกเนื้อหาตามช่วงวัย (Classification) นั้น ก็มีเป้าหมายในการเข้าไปคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งนำไปสู่การกำหนดช่วงเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์

(๓) ส่วนสุดท้ายคือ การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อโดยพิจารณาจากคุณค่าของเนื้อหาสาระ หรือ Quality Rating ก็มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การเข้าไปส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและสร้างสรรค์

รายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพทั้งในด้านเนื้อหาสาระ ระดับคุณค่า และ ตอบสนองต่อความหลากหลายของกลุ่มผู้ชม รายการโทรทัศน์อย่างเท่าเทียม

ดังนั้น บทบัญญัติกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดกลไกในการบังคับใช้การจัดระดับความเหมาะสมของ เนื้อหารายการโทรทัศน์ จึงมีความแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบของการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา รายการโทรทัศน์

๓.๒ บทบัญญัติทางกฎหมายที่มีผลต่อการกำหนดกรรมการในการพิจารณาและกำหนดกลไกในการ บังคับใช้การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์

ตารางที่ แสดงการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจัดระดับความเหมาะสมเนื้อหาสื่อ

รูปแบบของการจัดระดับ ความเหมาะสมของ เนื้อหารายการโทรทัศน์	แนวทางในการบังคับใช้การ จัดระดับฯ	รายละเอียด
การกำกับดูแลเนื้อหาของสาระของ รายการ	การระงับการออกอากาศ และ การลงโทษทางปกครอง	<p>มาตรา ๓๗ ห้ามมิให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการลั้มล้าง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือที่ มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน หรือมีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจาร หรือมีผลกระทบต่อ การให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง</p> <p>มาตรา ๓๗ วรรค ๒ ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ตรวจสอบและให้ระงับการออก อากาศรายการที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง หากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการ ให้ กรรมการซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจสั่งด้วยวาจา หรือเป็นหนังสือให้ ระงับการออกอากาศรายการนั้นได้ทันที และให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จ จจริงกรณีดังกล่าวโดยพลัน</p> <p>มาตรา ๓๗ วรรค ๓ กำหนดให้คณะกรรมการกำกับกิจการกระจายเสียงทำหน้าที่ ในการพิจารณา โดยบัญญัติว่า</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเกิดจากการ ละเลยของผู้รับใบอนุญาตจริง ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาต ดำเนินการแก้ไขตามที่สมควร หรืออาจพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้</p>
	ภาระหน้าที่ในการเก็บทะเบียนที่กร รายการ	<p>มาตรา ๓๘ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีการบันทึกรายการที่ได้ออกอากาศไปแล้ว โดยอาจบันทึกไว้ในเทปหรือวัสดุโทรทัศน์อย่างอื่น หรือด้วยวิธีการใด ๆ ที่ สามารถถ่ายถอดกลับมาเป็นรายการนั้นได้ และเก็บรักษาไว้เพื่อให้พนักงานเจ้า หน้าที่ทำการตรวจสอบได้</p> <p>มาตรา ๓๘ วรรค ๒ รายการที่ต้องจัดให้มีการบันทึกตามวรรคหนึ่ง และระยะเวลา ในการเก็บรักษาการบันทึกนั้น ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศ กำหนด โดยระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันและต้องไม่เป็นภาระแก่ ผู้รับใบอนุญาตเกินความจำเป็น</p>
การจำแนกเนื้อหารายการโดย พิจารณาจากช่วงวัย	การกำหนดมาตรการด้านเวลา รายการโทรทัศน์	<p>มาตรา ๔๑ วรรค ๕ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ กำกับกิจการ กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๕๓ บัญญัติให้ กสทช.กำหนดช่วงเวลาในการออกอากาศสำหรับรายการบางประเภทได้โดยเพื่อ เป็นการคุ้มครองเด็กและเยาวชน รวมทั้ง การสนับสนุนหรือส่งเสริมให้เกิดการ พัฒนารายการ ซึ่งบัญญัติว่า</p> <p>"เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหา</p>

รูปแบบของการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์	แนวทางในการบังคับใช้การจัดระดับฯ	รายละเอียด
		<p>สร้างสรรค์สังคมหรือรายการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ กสทช. กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดเวลาให้รายการดังกล่าวได้ออกอากาศในช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย"</p> <p>ดังนั้น ในมาตรา ๓๔ วรรค ๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑ บัญญัติว่า</p> <p>ในกรณีจำเป็นเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชน คณะกรรมการอาจประกาศกำหนดช่วงเวลาของการออกอากาศรายการบางประเภทได้</p> <p>ผู้ที่มีอำนาจในการพิจารณาระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์</p> <p>โดยที่ในพระราชบัญญัติว่าด้วยว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑ ไม่ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดคณะกรรมการเพื่อพิจารณาระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ไว้อย่างชัดเจนเหมือนในกรณีของคณะกรรมการพิจารณาประเภทภาพยนตร์และวีดิทัศน์⁵</p> <p>มาตรา ๓๓ ให้ กสทช. มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน หรือมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่ได้รับมอบหมายได้</p>
การประเมินคุณค่าของเนื้อหาสาระของรายการโทรทัศน์	การสนับสนุนหรือส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาหรือสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ จากกองทุนใน ๒ กองทุน สำคัญ กล่าวคือ กองทุน กองทุนวิจัยและพัฒนา กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ ⁶ และ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย	<p>มาตรา ๑๑ วรรค ๕ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ กำกับกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๕๓ บัญญัติให้ กสทช.กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตในการประกอบกิจการกระจายเสียงเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมรายการโทรทัศน์ โดยบัญญัติว่า</p> <p>"เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์สังคมหรือรายการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ กสทช. กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดเวลาให้รายการดังกล่าวได้ออกอากาศในช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย"</p> <p>มาตรา ๕๒ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นในสำนักงาน กสทช. เรียกว่า "กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อ</p>

5 มาตรา ๑๖ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑ บัญญัติว่า

ให้มีคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์คณะหนึ่งหรือหลายคณะ โดยแต่ละคณะให้ประกอบด้วยบุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๖ วรรค ๒ คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ (๑) ให้มีจำนวนไม่เกินเก้าคน โดยแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการต่างประเทศ ภาพยนตร์ ศิลปวัฒนธรรม สื่อสารมวลชน หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการภาพยนตร์

มาตรา ๑๖ วรรค ๓ คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ (๒) (๓) (๔) และ (๕) ให้มีจำนวนไม่เกินเจ็ดคน โดยแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาพยนตร์ วีดิทัศน์ โทรทัศน์ ศิลปวัฒนธรรม หรือการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งต้องแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนไม่เกินสี่คนและจากภาคเอกชนจำนวนไม่เกินสามคน

6 มาตรา ๕๒ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ กำกับกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๕๓ กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

รูปแบบของการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์	แนวทางในการบังคับใช้การจัดระดับฯ	รายละเอียด
	และสร้างสรรค์	<p>ประโยชน์สาธารณะ” โดยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม อย่างทั่วถึง ตลอดจนส่งเสริมชุมชนและสนับสนุนผู้ประกอบการบริการชุมชนตามมาตรา ๕๑</p> <p>(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรสื่อสาร การวิจัยและพัฒนาด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม รวมทั้งความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีด้านการใช้คลื่นความถี่ เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ หรือผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนอุตสาหกรรมโทรคมนาคม และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง</p> <p>(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนการดำเนินการขององค์กรซึ่งทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์</p> <p>(๔) สนับสนุน ส่งเสริม และคุ้มครองผู้บริโภคด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม</p> <p>(๕) สนับสนุนการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์โดยจัดสรรเงินให้แก่กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์⁷</p>

ส่วนที่ ๔ ประเด็นท้าทาย ประเด็นที่ท้าทาย เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อในประเทศไทย

หากศึกษาจากเอกสารคู่มือการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ ฉบับกรมประชาสัมพันธ์ อีกทั้ง รายงานผลการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ในการพัฒนาระบบการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ ต่อมาได้ปรากฏเป็น มติคณะรัฐมนตรี ในวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๒ ประกอบด้วยรายละเอียดสำคัญใน ๔ ประการกล่าวคือ

(๑) จัดทำระบบการจัดลำดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ โดยให้ประกอบด้วย ระบบการประเมินคุณภาพเนื้อหา และระบบการจำแนกเนื้อหาตามอายุ รวมถึงการกำหนดช่วงเวลา การออกอากาศตามความเหมาะสมของ แต่ละประเภท

(๒) จัดทำกฎหมาย และนโยบาย เพื่อรองรับระบบของการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ และทำการชี้แจงกับสถานีโทรทัศน์ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง

(๓) พัฒนาโครงสร้างและกลไกในการจัดทำระบบการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อในกลุ่มภาคสังคม ซึ่งเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการติดตาม เฝ้าระวัง ประเมินและสะท้อนความคิดเห็นในการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ต่อสังคม และให้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และตัวแทนจากภาคประชาชน

(๔) สื่อสารความรู้ในการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อ พร้อมทั้งการรณรงค์กระแสสังคมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจถึงความจำเป็น ช่องทางของการมี

⁷ ร่าง พระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ...

ส่วนร่วมในการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อ และการกระตุ้นให้เกิดการดำเนินการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อ ในภาคประชาชน

ทั้งนี้ กรมประชาสัมพันธ์จึงหารือร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันราชานุกูล มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว เครือข่ายครอบครัวอาสาเผ่าระวังสื่อ สมาชวยวชนกรุงเทพมหานคร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก โครงการวิจัยและพัฒนาาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับการ จัดระดับความเหมาะสมของสื่อฯ โดยเฉพาะเครือข่ายจากสถานีวิทยุโทรทัศน์ ทั้ง ๖ สถานี และสมาพันธ์สมาคมวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อดำเนินการพัฒนาระบบของการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพ

อีกทั้ง ในทางข้อมูลจากการศึกษาประสบการณ์ในการทำงานการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ จะเห็นได้ว่า นอกจากจะมีกาจัดทำเกณฑ์และการพิจารณาระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ แล้ว ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพของการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ก็คือ ในการจัดทำระบบและกลไกในการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์โดยเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการจัดระดับความเหมาะสม อีกทั้ง การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมพัฒนาเกณฑ์และมีส่วนร่วมในการทำงาน

ความน่าสนใจของการพัฒนาต่อยอดการทำงานในเรื่องนี้ มีอย่างน้อยใน ๔ ประเด็น กล่าวคือ (๑) ระบบการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อโดยภาคประชาชน (๒) กระบวนการหรือกลไกในสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อ (๓) การพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุน (๔) การพิจารณาเนื้อหาสื่อในยุคการหลอมรวมสื่อ

เอกสารแนบท้าย

หมายเลขที่ ๑

วัยกับการรับรู้และเรียนรู้จากสื่อ

เหตุผลและความจำเป็นดำเนินการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาสื่อโดยพิจารณาจากช่วงอายุของผู้รับชม โดยเฉพาะในกลุ่มที่เป็นเด็ก และ เยาวชน โดยพิจารณาจากกระบวนการเรียนรู้ตามช่วงวัยของมนุษย์^๘ ดังนี้

วัย	ประเด็นด้านพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับทักษะรู้เท่าทันสื่อ
วัยแรกเกิดถึง ๓ ปี	ในวัยนี้กิจกรรมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กคือการใช้ประสาทสัมผัสทุกด้าน เด็กๆจะค้นคว้าเรียนรู้สิ่งที่อยู่รอบตัว ด้วยการเคลื่อนไหวของร่างกาย และประสาทสัมผัส เป็นวัยที่จัดการเรียนรู้ผ่านความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดจากผู้เลี้ยงดู และกระทำการเรียนรู้ซ้ำๆจนเกิดการบันทึกจดจำ ในวัยนี้เองเกมคอมพิวเตอร์จะ “ดึง” ให้เด็กจ้องมองที่หน้าจอที่มีแสงสว่าง มีการเคลื่อนไหวภาพที่รวดเร็ว การเล่นเกมนี้เองเด็กไม่มีโอกาสเรียนรู้แบบโต้ตอบกับสิ่งที่รับเข้ามา และยังมีความเสี่ยงจากแสงสว่างที่วาบขึ้นมาเป็นระยะ รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่เด็กไม่ได้เคลื่อนไหว
วัย ๓ ปี ถึง ๕	เด็กเริ่มพัฒนาการเรียนรู้จากการเล่นแบบสมมุติ ชอบการทดลอง การเลียนแบบ เด็กๆจะมีพัฒนาการด้านภาษา สามารถรับรู้อารมณ์ได้ ในส่วนของระบบคิดจะยังไม่สามารถแยกแยะระหว่างความจริงกับจินตนาการ ที่สำคัญคือ การรับรู้ผ่านสื่อจะรับรู้ข้อมูลแบบซึมซับว่าเป็นจริง และมักจะเลียนแบบพฤติกรรมที่เห็น ไม่สามารถตัดสินใจแยกแยะได้ด้วยตนเองถึงอันตรายที่จะตามมา โดยเฉพาะการรับชมภาพที่น่าหวาดกลัวจะสร้างความตื่นตระหนก และมองว่าสิ่งแวดล้อมภายนอกน่ากลัว นอกจากนี้การเล่นเกมนานเกินไปทำให้รบกวนการพัฒนาด้านสมาธิ
วัย ๖ ปี ถึง ๑๒ ปี	ในวัยนี้เด็กจะมีความอยากรู้อยากเห็น เริ่มมีประสบการณ์ทางสังคมเพิ่มมากขึ้น เป็นวัยที่สร้างการเรียนรู้การมีวินัยและความรับผิดชอบ เด็กในวัยนี้เริ่มแยกแยะการใช้เวลาเล่นกับการเรียนรู้อย่างไรก็ตามยังมีลักษณะการเลียนแบบสูง เนื่องจากระบบคิดยังอยู่ในช่วงการพัฒนาความเป็นเหตุเป็นผล การแยกแยะข้อมูลที่ได้รับว่ามีความหมายเช่นไร มีแนวโน้มสูงที่จะทดลองด้วยการเลียนแบบพฤติกรรมโดยไม่เข้าใจความหมายของพฤติกรรมนั้นๆ และยังสร้างค่านิยมต่อพฤติกรรมที่รับรู้ผ่านสื่อว่าเป็นค่านิยมที่ยอมรับทางสังคม
วัย ๑๓ ปี ถึง ๑๘	ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่มีการพัฒนาระบบคิด สามารถรับรู้และแยกแยะวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ มีประสบการณ์ทางสังคมเพิ่มมากขึ้นตามวัย ต้องการการยอมรับและเลือกรับสิ่งที่เป็นตามกระแสหลักได้ง่าย เป็นวัยที่มีการแสวงหาต้นแบบในอุดมคติ นักร้อง นักดนตรี ดารา เป็นบุคคลต้นแบบของเด็กวัยรุ่น โดยเฉพาะการนำเสนอที่สร้างภาพลักษณ์ สร้างความรู้สึกร่วม จะมีอิทธิพลมากต่อความคิดและพฤติกรรมของวัยรุ่น นอกจากนี้เด็กจะมีความต้องการเป็นแบบผู้ใหญ่ อยากรับแสดงพฤติกรรมเลียนแบบผู้ใหญ่เพื่อแสดงว่าตนเองโตแล้ว

8 พญ.พรรณพิมล หล่อตระกูล, พฤติกรรมและการเรียนรู้จากการรับสื่อ , เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ , กรมประชาสัมพันธ์ , สำนักนายกรัฐมนตรี , กรุงเทพฯ , ๒๕๕๑

ภาคผนวกที่ ๒
รายละเอียดกิจกรรมห้องทดลองเชิงปฏิบัติการ
การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ (Rating Lab)

(๑) เป้าหมายของการจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกระบวนการได้เรียนรู้ถึงแนวคิด วิธีการในการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์

(๒) การเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกิจกรรมห้องทดลอง

๒.๑ จัดเตรียมตัวอย่างรายการโทรทัศน์ จัดทำเป็นคลิปรายการละ ๓ ถึง ๕ นาที จำนวนไม่น้อยกว่า ๖ รายการ โดยมีเนื้อหารายการโทรทัศน์ใน ๖ กลุ่มรายการ กล่าวคือ

- รายการที่มีระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการในระดับ ป (๓ ถึง ๕ ปี)
- รายการที่มีระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการในระดับ ด (๖ ถึง ๑๒ ปี)
- รายการที่มีระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการในระดับ ท
- รายการที่มีระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการในระดับ น ๑๓
- รายการที่มีระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการในระดับ น ๑๘
- รายการที่มีระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการในระดับ ฉ

เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในการคัดเลือกตัวอย่างรายการ สำหรับ รายการในระดับความเหมาะสมของเนื้อหาในระดับ น ๑๓ , น ๑๘ และ ฉ นั้น ให้คัดเลือกรายการโดยมีประเด็นในการนำเสนอเนื้อหาในประเด็นเรื่องเพศ ภาษา และ ความรุนแรง อย่างใดอย่างหนึ่งสำหรับแต่ละระดับ เช่น น ๑๓ มีประเด็นเรื่องเพศ , น ๑๘ มีประเด็นเรื่องภาษา และ รายการ ฉ มีประเด็นด้านพฤติกรรมและความรุนแรง เป็นต้น

๒.๒ จัดเตรียมเอกสารที่ใช้สำหรับการประเมินระดับความเหมาะสมของเนื้อหา โดยมีแบบประเมินระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการ ๒ แบบ กล่าวคือ

- แบบประเมิน ขาว เทา ดำ (แบบประเมินชุดที่ ๑)
- แบบประเมินคุณค่าของเนื้อหารายการโทรทัศน์ (แบบประเมินชุดที่ ๒)
- แบบประเมินการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการตามช่วงวัย (แบบประเมินชุดที่ ๓)
- แบบสรุปผลการประเมินการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการตามช่วงวัย (แบบสรุปผล)

(๓) รายละเอียดของการจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน ในการจัดกิจกรรมห้องทดลองเชิงปฏิบัติการการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์นี้ จะแบ่งกิจกรรมเป็น ๒ ช่วง ดังนี้

ช่วงที่	ชื่อกิจกรรม	เป้าหมาย	ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม
(๑)	ขาว เทา ดำ	(๑) เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นของการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา รายการโทรทัศน์ (๒) เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวแนวคิดพื้นฐานในการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์	(๑) เปิดตัวอย่างคลิปรายการโทรทัศน์ที่เป็นการให้ผู้เข้าร่วมทดลองดูรายการโทรทัศน์ จำนวน ๖ รายการ โดยให้ผู้เข้าร่วมทดลองพิจารณาให้ระดับความเข้มของสีเป็น ๓ สี ก็คือ ขาว เทา และ ดำ โดยบันทึกผลการประเมินในแบบประเมิน ขาว-เทา-ดำ (แบบประเมินชุดที่ ๑) โดยต้องบันทึกเหตุผลประกอบการพิจารณาระดับสีด้วย (๒) ร่วมกันกำหนดความหมายและเกณฑ์ในแต่ละสี (ขาว-

ช่วงที่	ชื่อกิจกรรม	เป้าหมาย	ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม
		(๓) เพื่อสร้างความเข้าใจถึงลักษณะของการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ (การกำกับดูแล การจำแนกตามช่วงวัย และการประเมินคุณค่าเนื้อหาสาระของสื่อ)	เทา-ดำ) โดยเป็นการแลกเปลี่ยนแนวคิดระหว่างผู้เข้าร่วมในกระบวนการในให้คำนิยามของระดับสีทั้งสามสี ใน ๒ คำถามหลัก คือ ความหมาย และ เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาระดับสี
	<p>แนวทางในสรุปผลในช่วงที่ ๑</p> <p>ขาว หมายถึง รายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ ไม่มีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมทั้งในประเด็นเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง โดยสื่อในกลุ่มนี้จะเป็นการอธิบายถึง การประเมินคุณค่าเนื้อหารายการโทรทัศน์</p> <p>เทา หมายถึง รายการโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง โดยสื่อในกลุ่มนี้จะเป็นการอธิบายถึง การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์</p> <p>ดำ หมายถึง รายการโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง ในระดับที่ขัดต่อกฎหมาย โดยสื่อในกลุ่มนี้จะเป็นการอธิบายถึง การควบคุมเนื้อหารายการโทรทัศน์</p>		
(๒)	ทดลองจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา รายการโทรทัศน์	เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา รายการโทรทัศน์ (การจำแนกตามช่วงวัย และการประเมินคุณค่าเนื้อหาสาระของสื่อ)	<p>(๑) เลือกตัวอย่างคลิปรายการโทรทัศน์จากในช่วงที่ ๑ อย่างน้อย ๓ รายการ จากระดับสีขาว-เทา-ดำ อย่างละ ๑ รายการ (โดยจำนวนรายการที่เลือกเพื่อนำมาใช้ในช่วงที่ ๒ นี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมด้านเวลาในการเรียน จำนวนนักศึกษา)</p> <p>(๒) เปิดตัวอย่างคลิปรายการทีละรายการ และ ให้ผู้เข้าร่วมในห้องทดลองทำการประเมินในแบบประเมินชุดที่ ๒ และ ๓</p>
	<p>การพิจารณาเพื่อประเมินผล</p> <p>(๓) ในส่วนของ การประเมินคุณค่าเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ ให้บันทึกลงในแบบประเมินคุณค่าของเนื้อหา รายการโทรทัศน์ (แบบประเมินชุดที่ ๒) จะพิจารณาว่า</p> <p>๓.๑ เนื้อหาสาระของรายการโทรทัศน์ นั้นมีเนื้อหาสาระที่ส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ในด้านใดด้านหนึ่งใน ๖ ด้าน หรือหลายด้านประกอบกัน ให้พิจารณาด้านที่เป็นประเด็นหลักในการนำเสนอ</p> <p>๓.๒ ระดับคุณค่าของเนื้อหาสาระ แบ่งเป็น ๓ ระดับ กล่าวคือ ระดับน้อย (หมายถึง ให้ข้อมูลเพื่อสร้างความรู้) ระดับกลาง หมายถึง การทำให้เกิดความตระหนัก เห็นถึงความสำคัญ ทำให้เกิดทักษะในการจัดการปัญหาในเรื่องต่างๆ) และ ระดับมาก (หมายถึง ทำให้เกิดการประยุกต์ใช้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเปลี่ยนแปลงแนวคิด)</p> <p>๓.๓ หลังจากนั้น ให้นำรวมผลคะแนนที่ได้ ช่วยกันวิเคราะห์ถึงประเด็นที่มีคะแนนสูงสุด</p>		
	<p>(๔) ในส่วนของการจำแนกเนื้อหาตามช่วงวัย ให้บันทึกลงในแบบประเมินการจำแนกเนื้อหา รายการโทรทัศน์ตามช่วงวัย (แบบประเมินชุดที่ ๓)</p> <p>๔.๑ พิจารณาจากเกณฑ์ ๓ ด้าน กล่าวคือ การนำเสนอเนื้อหาในประเด็นเรื่องเพศ ภาษา และ พฤติกรรมหรือความรุนแรง</p> <p>๔.๒ แต่ละประเด็นให้พิจารณาใน ๔ ระดับ กล่าวคือ ระดับ ๐ ๑ ๒ ๓</p> <p>๔.๓ ให้นำรวมผลคะแนนที่ได้ ช่วยกันวิเคราะห์ถึงประเด็นที่มีคะแนนสูงสุด</p> <p>๔.๔ หลังจากนั้น ให้นำผลคะแนนมาใส่ใน แบบสรุปประเมินการจำแนกเนื้อหา รายการโทรทัศน์ตามช่วงวัย (แบบสรุปผล)</p>		

ตัวอย่างแบบประเมิน ชาว - เทา - ดำ
(แบบประเมินชุดที่ ๑)

ชื่อรายการ	ระดับสี			เหตุผลประกอบการพิจารณา
	ขาว	เทา	ดำ	

แบบประเมินคุณค่าของเนื้อหารายการโทรทัศน์
(แบบประเมินชุดที่ ๒)

ชื่อรายการ	ประเด็นเนื้อหา	ระดับคุณค่าของเนื้อหา			เหตุผลประกอบการพิจารณา
		๑	๒	๓	
	ส่งเสริมการพัฒนา ระบบความคิด				๑ = ทำให้เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ๒=สร้างทักษะการเชื่อมโยง ความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล ๓=สร้างทักษะความคิดเชิง ระบบ สามารถเชื่อมโยง ข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ
	ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ				๑ = ความรู้วิชาการในแต่ละวิชา หรือแต่ละแขนง ๒ = พัฒนาทักษะความสามารถ ในการเชื่อมโยงและ ประยุกต์ความรู้แบบสห วิทยาหรือสหสาขา การปลูกฝังการรักการเรียนรู้ ๓ = ปลูกฝังทักษะนิสัยในการรัก การเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกที่ ทุกเวลา
	ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม				๑ = ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณธรรม จริยธรรมขั้นพื้นฐาน ๒ = เกิดการปลูกฝังแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมใน ฐานะส่วนหนึ่งของชีวิต ๓ = เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับการปฏิบัติต่อตนเองและ ผู้อื่น
	ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านทักษะชีวิตการใช้ชีวิตในสังคมของ คนในแต่ละช่วงวัย				๑ = ทำให้เกิดความรู้ ความ เข้าใจในทักษะชีวิตในด้าน ต่างๆ ๒ = เกิดความเข้าใจและรู้จัก สร้างทางเลือกในการตัดสินใจต่อการใช้ชีวิตของตนเอง ได้อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย ๓ = เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมและวิถีชีวิตของ คนในสังคม
	ส่งเสริมแนวทางในการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายของสังคมวัฒนธรรม				๑ = ทำให้เกิดความรู้ ความ เข้าใจเกี่ยวกับผู้อื่นที่มีความ แตกต่างกัน ๒ = ทำให้เกิดการสร้างความ เข้าใจเกี่ยวกับการเคารพ ตนเอง และ การเคารพผู้อื่น การสร้างทักษะในการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันในความหลากหลาย รวมทั้งทักษะในการประยุกต์วิธีการจัดการปัญหาโดยเรียนรู้จากความแตกต่างที่อยู่

ชื่อรายการ	ประเด็นเนื้อหา	ระดับคุณค่าของเนื้อหา			เหตุผลประกอบการพิจารณา
		๑	๒	๓	
					รอบตัว ๓ = ทำให้เกิดแนวทางในการ แก้ไขปัญหา เรื่องความไม่ เท่าเทียม ความแตกต่าง
	ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีของครอบครัว ทักษะพื้นฐานในการเลี้ยงดูและอยู่ร่วมกันของ คนในครอบครัว				๑ = เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการอยู่ร่วมกันของคนในครอบครัว ๒ = เกิดทักษะในการแก้ไขปัญหาในครอบครัว ๓ = เกิดความรักความสามัคคี ของคนในครอบครัว ระหว่างครอบครัว และ ชุมชน

**แบบประเมินการจำแนกเนื้อหาตามช่วงวัย
(แบบประเมินแบบที่ ๓)**

ชื่อรายการ	ประเด็น	ระดับ				เหตุผลประกอบการพิจารณา
		๐	๑	๒	๓	
	พฤติกรรมหรือความรุนแรง					มี ๔ กลุ่ม (๑) ทำให้ตกใจ สะเทือนขวัญ (๒) การทำร้ายตนเอง ผู้อื่น สิ่งของ เช่น การทำร้ายตัวเอง ทำร้ายคนอื่น ทำลายสิ่งของ ใช้อาวุธ การดัดแปลง จินตนาการ (๓) แสดงการกระทำที่ผิดกฎหมาย (๔) มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
	เพศ					มี ๒ กลุ่ม (๑) การแต่งกาย แสดงสัดส่วนที่ชัดเจนอย่างไม่เหมาะสม (๒) สัมพันธภาพทางเพศ
	ภาษา					มี ๓ กลุ่ม (๑) ภาษาที่หมิ่นเหม่ หรือ ทำให้เข้าใจในแง่ลบ (๒) การใช้ภาษาหยาบคาย ก้าวร้าว (๓) ภาษาแสดงที่ทำให้เกิดการใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง

คำอธิบายระดับ

- ๐ หมายถึง ไม่มีการนำเสนอเนื้อหาในประเด็นนั้นๆ
- ๑ หมายถึง น้อย โดยหลักแล้วต้องไม่มีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในประเด็นพฤติกรรม เพศ หรือ ภาษา เว้นแต่เลี่ยงไม่ได้ ไม่พบบ่อย เป็นไปตามบริบทของเรื่อง ไม่แสดงขั้นตอน หรือแสดงให้เห็นผลของการกระทำที่เกิดขึ้นจากความไม่เหมาะสม โดยต้องไม่เป็นประเด็นหลักในการนำเสนอของเรื่อง
- ๒ หมายถึง ระดับ กลาง โดยมีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในประเด็นพฤติกรรม เพศ หรือ ภาษาแต่ไม่เน้นผลของการกระทำ ผู้ถูกกระทำไม่นำเสนอภาพการทรมาน ทรมานทรมาย โดยเป็นประเด็นหลักในการนำเสนอของเรื่อง
- ๓ หมายถึง ระดับมาก โดยมีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในประเด็นพฤติกรรม เพศ หรือ ภาษา โดยแสดงขั้นตอน ผลของการกระทำ แต่ไม่ผิดกฎหมาย และเป็นประเด็นหลักในการนำเสนอของเรื่อง

แบบสรุปผลการจำแนกเนื้อหาตามช่วงวัย

ระดับรายการตามช่วงวัย	พฤติกรรม	เพศ	ภาษา
รายการ ป	๐	๐	๐
รายการ ด	๑	๐	๐
รายการ น ๑๓	๑	๑	๑
รายการ น ๑๘	๒	๒	๒
รายการ ฉ	๓	๓	๓